

in foro externo fortiatum effectum, declaratio requiritur, velut Anno 1672. 1. Octobr. respondit S. Congregatio, referente & Vicentio Petra *no. 4. pag. 186. n. 23.*

§. VII.

Quisnam à Censura possit absolvere?

169 Censura, semel contracta, non tollitur aliò modò vel mediò, quàm absolutione. Quantumvis enim censuratus ad frugem redierit; atamen, sicut peccatum solum, præsciendò ab autoritate Ecclesiæ, non erat sufficiens ad contrahendam censuram; ita sola peccantis emendatio, sine Ecclesiæ relaxatione, ad illam dissolvendam non sufficit. Hinc Alexander VII. sequentem propositionem damnavit: quoad forum conscientie, reò correctò, ejusque contumacià cessante, cessant censura.

170 Hanc absolutionem censuratus, quàmprimùm potest, tenetur petere, per se vel peccatum: potest siquidem etiam absens per procuratorem absolvi, sicut absens potuit communicari. Pithing ad *tit. de Sent. excommunicat. n. 164.* Monacelli in *formulari Leg. part. p. 3. in præf. n. 78.* Hoc si non fecerit, sed per annum in censura perstiterit, & ut loqui amant, inforderit, ob Ecclesiæ contemptum de hæresi se facit suspectum, & inquisitioni hæreticæ subiectum per Trid. *Sess. 25. de Ref. cap. 3.*

171 Potest autem à censura, per hominem latà, absolvere inprimis auctor censura; sicut in Lege, à se condita, Legislator dispensare valet. Præterquam ubi auctoritas Superiori absolutio fuit reservata, sicuti casus & textus occurrunt in *cap. grave 29. de Præbend. cap. una nos 19. de Sent. excomm.*

172 II. absolvere potest illius, qui censuram tulit, in munere successor, non solum stabilis & perpetuus; sed etiam temporalis & transitorius *arg. cap. si Episcopus 4. XI. q. 3. cujusmodi est Capitulum Sede vacante arg. cap. si Episcopus 3. & cap. ult. de Supplenda neglig. Prælat. in 6.*

173 III. potest absolvere censurantis Superior per *cit. cap. si Episcopus XI. q. 3. cap. grave 29. de Præbend. & cap. una nos 19. de Sentent. excommunicat.* quia Superioris potestas ab inferiore limitari vel circumscribi nequit. *Clem. Rom. 2. de Elect.*

174 A censura, per Legem aut statutum generale promulgatà, nec specialiter reservatà, non solum Prælati, Jurisdictionem Episcopalem aut quasi-talem habentes, sed etiam Parochi, & quilibet alii Sacerdotes, potestate absolvendì à peccatis præditi, quoad forum conscientie saltem absolviunt, per textum in *175 cap. nuper 29. de Sentent. excommunicat.* Ubi quidem quoad corticem verborum solummodò fit sermo de absolutione ab excommunicatione minori; ratio tamen subjuncta generalis est, militans pro absolutione à quilibet censura: quia nimirum conditor canonis

ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, & ipò concessisse videtur facultatem alius relaxandi. Innocent. in *cit. cap. n. 6. Fagnanus ib. n. 12. & seq. Sylvester in V. absolutio 1. num. 4. P. Engel ad tit. de Sent. excommunicat. num. 124. P. Pithing ibid. num. 141. P. König ibid. num. 22. P. Wiestner ibid. n. 50. n. 159. P. Erhard de Censur. dist. 2. q. 3. pag. 99. hancque sententiam pronuntiat communem Covarruv. in *cap. alma mater p. 1. §. 12. sub n. 5. Et 176* quamvis in eo, qui tribuit absolutionem, alias requiratur Jurisdicção fori exteri: hic tamen vel nulla requiritur, cum Jus dispense; vel, si aliqua requiratur, hæc erit extraordinaria, vel à Jure delegata. Dissentit Monacelli in *formulari Leg. præf. p. 3. in præf. n. 75. & alii cum ipso.**

Dixi superius: nec specialiter reservatà; nam censuram reservatam nemo alius, quàm auctor, successores, Superior, aut delegatus rectè dissolvit per *cit. cap. nuper 29. & dicta antecedenter de censura, ab homine lata. Ex-178* cipitur articulus & periculum mortis, in quo Sacerdoti cuilibet datur potestas, à quacunque censura absolvendì juxta Trid. *Sess. 14. de Sacram. penis. cap. 7.* Receptò tamen *179* juramentò, quòd absolvendus, evanescente periculò, legitimo Superiori se præsentare velit: alioquin, si contra juramentum Superiori se non præsentaverit, in eandem censuram reincidit *cap. ess qui 22. de Sent. excommunicat. in 6. P. Wiestner ad enud. tit. n. 51. Monacelli d. l. n. 69. & seq.*

Antequàm verò conferatur absolutio, oportet, ut censuratus comprimis caveat de parendo mandatis Ecclesiæ, & abstinendo à crimine, censuram connexam habente *cap. extenore 10. cap. adhas 12. de Sentent. excommunicat.* Deinde, si quempiam læserit, aut damnificaverit, debet interponere cautionem aliam de congrua satisfactione præstanda per *cap. solet 2. d. t. in 6. cap. ex parte 23. de V. S.* Denique, juxta consuetum morem *182* absolvens hanc formulam pronuntiat: *ego te absolvo à vinculo v. g. excommunicationis, & restituo te Sacramentis Ecclesiæ, & fidelium communioni, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus S. Amen. P. Wiestner d. l. n. 56. Et si absolutio sit publica & solennis, injungitur Palmus penitentialis, & observantur ritus, in cap. à nobis 28. de Sent. excommunicat. & in Rituali Romano præscripti. Aliquando etiam, *183* quando dubitatur de valore excommunicationis, datur absolutio ad cautelam v. g. absolvo te à vinculo excommunicationis, si quò incurrisi ob tale crimen &c. vel cum reincidentia, ut notatum in n. 179. Monacelli d. l. n. 81. & seq.*

SUMMARI A.

184. Divisio censura. 185. Definitio excommunicationis. 186. Major inducit absolutam privationem communicationis fidelium. 187. & seq. In specie privat communibus Ecclesiæ suffragiis. 190. & seq. Usu activo & passivo Sacramentorum. 192. & seq. Assistentia in Divinis officii, publicè peragendis. 197. & seq. Sepultura à Ecclesiastica. 200. Jurisdictione Ecclesiastica. 201. Capacitate ad beneficia. 204. Exercitio officii. 205. & seq. Fructibus beneficiis. 207. & seq. Commercio civili, & facultate contrahendi licite, non autem valide. 211. & seq. Excommunicatio minor tantummodo privat usu Sacramentorum passivo, non autem activo. 214. & seq. Excommunicatio, simpliciter prolata, continet majorem. 218. & seq. Enumerantur causæ, ex quibus cum excommunicato licet communicare. 222. & seq. Examinatur constitutio Concilii Constantiensis, admittens communicationem

cum excommunicato non-dennuntiato. 231. & seq. Discutitur, an & quomodo Sacramenta ab excommunicatis peti & administrari possint? 234. Definitur suspensio. 235. Afficit solos Clericos. 236. Privat functione vel munere Ecclesiastico. 237. & seq. Vel beneficii, vel officii; totaliter, aut partialiter. 239. & seq. Una suspensio non includit alteram. 243. & seq. Privat tantum exercitio non autem ordine, vel beneficio. 247. Definitur interdictum. 248. & seq. Prohibet officia Divina. 251. & seq. Quoad Sacramenta. 253. Et sepulturam Ecclesiasticam. 255. & seq. Dividitur interdictum, & explicatur locale. 260. & seq. Explicatur personale. 265. Explenatur cessatio à Divinis. 266. Irregularitates. 267. Depositio. 268. & seq. Degradatio. 270. & seq. Penitentia. 274. & seq. Declarantur remissiones & indulgentia. 297. Annetitur aliquod dubium.

§. I.

De Excommunicatione majori.

184 Censura dividitur adæquatè in tres species, excommunicationem, suspensionem, & interdictum *cap. quærenti 20. de V. S. cap. cum medicinalis 1. cap. statutum 13. de Sent. excomm.*

185 Excommunicatio est pœna, per quam aliquis à communione fidelium, id est, ab usu bonorum, inter fideles communium, separatur. Abit in majorem & minorem.

186 Excommunicatio major dicitur, quæ simpliciter omnium ejusmodi bonorum participatione privat. Diciturque crebrius anathema, quod tamen solennitates quasdam in cap. debent 106. XI. q. 3. describitas, rariùsque habere conjugatas; ac semper excommunicationem ipsò factò infligit. Vincent. Petra *Commentar. Apostol. 10. 1. pag. 102. à num. 20. Covarruv. in cap. alma mater §. 7. num. 6.*

187 Privatitque I. communibus Ecclesiæ suffragiis quoad sacrificia, indulgentias, & orationes publicas: quandoquidem pro excommunicatis nec licet applicare Sacrosanctum Missæ Sacrificium; nec indulgentias peccatorum & pœnarum impertiri; nec publicas preces fundere *cap. à nobis 28. cap. sacris 38. de Sentent. excommunicat.*

188 Idque etiam procedere, quando excommunicatus jam elicit dolorem peccato, signaque penitentia dedit, sed absolutionem necdum impetravit, solidè deditur ex d. cap. à nobis. Eximius D. P. Corbinianus Khamm in sua

189 *pharmacop. cap. 1. num. 64.* Privatim tamen pro excommunicatis orare, bona opera pro ipsis exercere, quoniam etiam Memento in Missa facere, non esse prohibitum, cum P. SCHMIEB JURISPR. CAN. CIV. TOM. III.

allis docet Covarruv. in *cit. cap. alma mater pr. 1. §. 6. sub num. 4.* quia hujus generis suffragia non Ecclesiæ sed proprio & privato nomine peraguntur.

Privat II. non tantum usu passivo, sed *190* etiam activo Sacramentorum, ita ut absque sacrilegio Sacramenta nec conferri possint ab excommunicatis, nec ab illis recipi. Textus in *cap. ult. & t. 1. de Clerico excommunicato minister. cap. cum illorum 32. de Sentent. excommunicat.* Excipitur articulus mortis, in quo, cum Sa-*191* cerdos quilibet habeat potestatem administrandi Sacramenta per Concil. Trid. *Sess. 14. de Penitent. cap. 7.* etiam excommunicatus licetè & valide Sacramenta poterit administrare, si deficiat copia alterius Confessarii. P. Khamm d. l. num. 23. P. Erhard de *Censur. dist. 3. q. 3. pag. 137.* Dissentit quoad Sacramentum Penitentia Covarruv. *cit. l. num. 8.*

Privat III. assistentia in Divinis officii, *192* qualia præcipuè sunt Missæ sacrificium & Horæ Canonice *cap. significavit 18. cap. sacris 38. de Sentent. excommunicat. cap. alma mater 24. eod. in 6.*

Privatim autem Horas Canonice *193* cas recitare non solum potest, sed etiam debet Clericus excommunicatus, si in Ordinibus majoribus sit constitutus, aut beneficium habeat. Covarruv. *cit. l. §. 3. num. 10. Monacelli formulari, leg. præf. p. 3. in præf. num. 18.* Tametsi enim pro tunc nullos percipiat fructus; ab obligatione tamen recitandi Breviarium vel ideo non eximitur, quòd propria culpa fructuum perceptione se fecerit indignum. Privatim etiam potest excom-*195* municatus adire templum, & ibidem orare; quippe

quippe cum ipsi non tam prohibitus sit accessus ad templum materiale, quam formale, cœtum nempe & congregationem fidelium. Castropalao de *Censur. disp. 2. punct. 9. num. 14.* Præterea concioni non prohibetur interesse

196 *cap. respons. 43. d. 1.* tum quia in concione fideles non conveniunt, tanquam univerti, sed tanquam singuli, quatenus Verbum Divinum cuilibet quasi in particulari proponitur: tum quia ad correctionem excommunicati nihil aptius quadrare videtur, quam concio. P. Khamm d. l. num. 58. P. Erhard de *Censur. disp. 3. q. 4. pag. 164. & seqq.*

197 Privat IV. sepultura Ecclesiastica: quibus enim non licet inter vivos communicare, defunctis quoque communicare non licet. *cap. sacris 12. de Sepultur. Clem. eos qui 1. eod.*

198 Quodsi excommunicatus de facto sepeliatur in loco sacro, rursus est exhumandus d. *cap. sacris*; Ecclesia verò vel cœmeterium polluitur, & reconciliari debet *cap. consulsisti 7. de Consecrat. Eccles. vel altar.* Sepelientes quoque in *cit. Clem. eos qui 1.* majorem excommunicationem incurunt, antea non absolventi, quam præstita satisfactio ad arbitrium Episcopi. P. Khamm d. l. n. 74.

200 Privat V. Jurisdicção Ecclesiastica, tam contentiosa quam voluntaria; & consequenter actus Jurisdicçãois, ab excommunicato excretos, non tantum illicitos sed etiam invalidos reddit *cap. audivimus 4. XXIV. q. 1. cap. ad probandum 24. de Sent. & rejudic. cap. ult. de Exces. Pralator. cap. Romana 1. de Offic. Vic. in 6. cap. si is 10. de Offic. Jud. deleg. in 6. cap. un. Ne Sede Vac. eod. in 6.* P. Khamm d. l. n. 86. & seqq.

201 Privat VI. capacitate ad beneficia, officia, & mœnera Ecclesiastica, deinceps acquirenda *cap. postulasti 7. de Clerico excommunicato ministr. licet antehac jam acquisitis non privet arg. cap. pastoralis 53. §. verum de Appellation.* Sicuti nec privat capacitate ad mœnera Secularia, velut reclusus cum communiore sentit Castropalao de *Censur. disp. 2. punct. 1. num. 11.* & P. Khamm d. l. num. 114. contra P. Pirh. ad

202 *cit. tit. num. 79.* Quin etiam, si beneficium est collatum ante excommunicationem, & in excommunicatione acceptatum, adhuc excommunicato proficeret. Covarruv. in *cap. alma mater in pr. §. 7. num. 4.* Castropalao

203 *cit. disp. 2. punct. 10. num. 17.* Nam acceptatio beneficii non pertinet ad substantiam collationis, utpote quæ fieri potest etiam absenti personæ *cap. si tibi 17. de Præbend. in 6.* sed tantum ad illius complementum & executionem, quatenus invito non datur.

204 Privat VII. exercitiò officii, quod bene-

ficio connexus est: ut eapropter excommunicatus nec possit eligere per *cap. cum dilectus 8. de Consecrat. nec beneficium conferre per cap. un. Ne Sede Vac. in 6. cap. quia diversitatem 5. de Concess. præb. nec presentare ad beneficium. Covarruv. cit. l. num. 9.* Castropalao *cit. l. punct. 13. nam. 15.* excipiens tamen in n. 17. presentationem, à Laico factam.

Privat VIII. commodis & compendiis temporalibus, fructibus beneficialibus, & distributionibus quotidianis *arg. cit. cap. pastoralis 53. §. verum de Appellat. cap. un. de Cleric. non resident. in 6.*

Quia tamen in *cit. cap. pastoralis* privatio fructuum non reperitur ipsò Jure statuta, sed potius per sententiam statuenda; nec alius textus est allegabilis, in quo privatio statuatur ipsò Jure: Castropalao d. l. punct. 11. n. 5. P. Engel ad *tit. de Sent. excomm. num. 61.* P. Khamm d. l. num. 126. probabilius tenent, ad privationem fructuum sententiam Judicis requiri; nisi fructus dentur specialiter ob certum officium vel ministerium, quod excommunicatus per se vel per alterum adimplere nequeat.

Privat IX. commercii civili, quod consistit in cohabitatione, conversatione, societate, amicitia, conventionem &c. *cap. sicut 16. cap. excommunicatos 17. cap. cum excommunicato 18. & seqq. XI. q. 3. cap. super 29. de Sentent. excommunicat.* Crediderunt tamen, contra

tractus & alia negotia civilia, cum excommunicatis inita, tantum illicita, non autem invalida censeri *arg. sicut 24. d. 1. cap. pia 1. de Except. in 6.* cum enim valor contractuum & negotiorum civilium pendeat à voluntate Legislatoris Politici, qui talia negotia, ab excommunicatis gesta, nullibi reperitur annullasse: ex sola prohibitione Legislatoris Ecclesiastici valore non destituuntur. Covarruv. *cit. l. §. 1. num. 10.* Castropalao *cit. dispunt. 2. punct. 16. n. 3. & seqq.*

Nec contradicit nobis regula, in *lib. I. tract. 209 de Jure Leg. cap. 1. num. 371.* formata, quod actus prohibitus fit etiam irritus. Nam exceptio ibidem est subjuncta, quando actus non est prohibitus ex se & objecto, sed tantum ex circumstantia quadam extrinseca. Cum igitur contractus homini excommunicato non prohibeantur ex se & natura sua: eod quod excommunicatus retineat dominium, & radicalem facultatem agendi disponendive de rebus suis, sed tantum ex circumstantia extrinseca, prohibita scilicet communione cum fidelibus: dubitare non licet, quin contractus ejusmodi subsistant.

§. II.

De Excommunicatione minori.

211 **E**xcommunicatio minor est, quæ tantum usu Sacramentorum passivò, id est, eorum receptione privat. Activò Sacramentorum usu, seu eorum collatione, non privat excommunicatio minor, dum excommunicatus Sa-

cramentum Baptismi, Confirmationis, Pœnitentiæ, Extremæ Unctionis &c. administrare potest, absque eo, quod venialiter peccet, veluti docet Eximius D.P. Khamm *cap. 3. num. 156.* P. Erhard *disp. 3. q. 1. pag. 118.* & alii

alii multi, à Castropalao de *Censur. dispunt. 2. punct. 21. n. 9.* allegati per *cap. ult. de Clerico excommunicato ministr.* ibi: *cum non videatur à collatione sed participatione Sacramentorum, quæ in sola confisii perceptione, remota.*

212 **I**n sola confisii perceptione, remota, quæ quavis in eod. *cap.* in verbis anteedentibus dicitur: *peccat autem, conferendò Ecclesiasticis Sacramenta;* ex quibus aliqui peccati mortalibus aut saltem venialibus arguunt excommunicatum minorem, uti conspici licet apud Covarruv. in *cap. alma mater §. 8. num. 2.* P. Engel ad *tit. de Sent. excomm. n. 64.* Castropalao d. l. n. 8.

Attamen hæc ipsa verba cum aliis præcedentibus sunt connectenda, quod scilicet excommunicatus, si celebret Missæ sacrificium, & Sacramentum Eucharistiæ recipiat, graviter peccet; similiter quod peccet, si in tali statu peccati Sacramenta aliis conferre præsumat.

214 **D**iffert igitur multum ab excommunicatione majori; & tamen (quod mireris) excommunicatione simpliciter prolata, contra regulas Juris, quæ in dubio inclinant in partem benigniorem, intelligitur major, ceu rigidior, non minor, ceu mitior per expressum textum in *cap. si quem 59. de Sent. excommunicat.*

215 **C**ujus singularitatis rationem quidam ex eo deducunt, quod diuturna consuetudine per excommunicationem semper intellecta fuerit major. Covarruv. *cit. l. §. 8. num. 5.* Alii eodem Covarruv. volunt, quod cum excommunicatio major principaliter deferriat ad intentionem Ecclesiæ, degeneres & contumaces liberos ad frugem reducere conantis, sola per excommunicationem, simpliciter enuntiatam, comprehendatur.

216 **A**d mentem tamen ejusdem Covarruviz non incongruè peculiarè rationem etiam inde petendam arbitror, quod excommunicatio major sit poena respectivè ordinaria; minor e contra fit extraordinaria, utpote quæ tantum ex unica causa inducitur, si nempe non excommunicatus absque causa communicet

217 **T**um excommunicato vitando. Nam, et si de Jure antiquiori pluribus ex causis excommunicatio minor dictata noscatur *cap. ult. III. quod 4.* attamen Jure noviori tantum ex illiis communicatione cum excommunicato vitando suboriri dicitur. P. Engel ad *cit. tit. de Sent. excommunicat. n. 71.* P. Khamm d. l. n. 162.

218 **D**ixi: absque causa. Ex causa rationabili si quidem cum excommunicato quolibet communicare licet. Talis est *I. necessitas*, vel excommunicato ferendi, vel ab eo petendi auxilium & adiutorium in victu, vestitu, medicina, aliisve mediis, ad vitam conservandam necessariis per *cap. quoniam 103. XI. q. 1. cap. si*

219 *interè 34. de Sent. excommunicat.* Talis est *II. utilitas*, si spiritualis, quæ speratur ex conversatione cum excommunicato *cap. cum voluntate 54. in princ. d. 1.* si temporalis, cum aliqua tamen necessitate conjuncta, vel quod excommunicatus jam antehac ex contractu vel delicto alicui fuerit obligatus; vel quod

utilitas illa non facile possit haberi citra talem communicationem d. *cap. si verè 34. P. Engel ad eund. tit. n. 48.*

Talis est *III. a20 Lex conjugalis*, quæ conjugem cum conjugè excommunicato, sive femina sit, sive vir, cohabitare permittit, & præcipit, tam in usu Matrimonii quam rebus domesticis d. *cap. quonia 103. cap. inter alia 3. d. 1. Zoffl. ad eund. tit. n. 103. & seqq.*

Talis est *IV. subjectionis*, 221 propter quam liberi parentibus, servi & ancillæ dominis, Religiosi Prælato, milites ducibus, excommunicatione ligatis, convivere & communicare possunt ac debent *arg. cit. cap. quoniam 103. & cap. inter alia 31. P. Pirhing ad cit. tit. n. 121. & seqq.* P. Khamm d. *cap. 3. num. 157.*

Dixi quoque superius: excommunicatio nem minorem incurri, si non excommunicatus cum excommunicato vitando communicet. Est autem excommunicatus tunc solummodo vitandus, quando ut talis est publicè denuntiatus & declaratus; aut notorius persona Clericalis percussor, cujus factum nullà tergiversatione celari, nullòve Juris suffragio potest excusari.

Ita constituit Martinus V. 222 in Concilio Constantiensi in *Extractis. ad evitanda scandala*; quæ quidem constitutio in ipsis Concilii Constantiensis actis non reperitur, veluti notavit Covarruv. in *cap. alma mater §. 2. sub n. 7.* qui ejusdem Concilii Canones & decreta probè hauravit; reperitur tamen apud D. Antonium in Summa, prout advertit Ludovicius Bail in *Summa Concil. tom. 1. pag. m. 487. col. 1. lit. E.* & sicuti tra- 224 dit P. Engel ad sepe cit. *tit. de Sent. excommunicat. num. 51.* primum in Concilio Constantiensi est concepta, sed postea à Martino V. tanquam extravagans constitutio edita, atque in Lateranensi Concilio sub Leone X. confirmata. Consensit P. König ad eund. *tit. num. 31.* Tenorem illius novissimè retulit 225

Vincentius Petra *Commentar. Apostol. tom. 3. pag. 182. sub n. 33.* hisce verbis. *Ad evitanda scandala, & multa pericula, quæ conscientis simularatis contingere possent. Christi fidelibus tenore præsentium misericorditer indulgentius, ut nemo deinceps à communione alicujus in Sacramentorum administratione vel receptione, aut aliis quibuscunque Divinis vel extra, præteritis cujuscuque sententia aut censura Ecclesiastica à Jure vel ab homine generaliter promulgata, teneatur abstinere, vel aliquem vitare, aut interdictionem Ecclesiasticam servare, nisi sententia, aut censura hujusmodi fuerit in-vel contra personam, Collegium, Universitatem, Ecclesiam, aut locum certum, aut certam à Judice publicata & denuntiata specialiter & expresse, Constitutionibus Apostolicis, & aliis in contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque: salvo, si quem pro sacrilega manu in Clericis injuncta sententiam latam à Canone adeò notoriè constituitur incidisse, quod saltem non possit aliqua tergiversatione celari, nec alio suffragio excusari: nam à communione illius, licet denuntiatus non fuerit, volumus abstinere juxta Canonice sanctiones; per hoc tamen hujusmodi excommunicatos, suspensos, &*

inter-

interdictos, seu prohibitos, non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari. Ratio itaque memorata constitutionis erat, ut evitentur scandala, declinentur animarum pericula, & subvertatur conscientiarum timoratis: cum alioquin frequentes orirentur scrupuli & anxietates, utrum in hoc vel illo casu particulari causa sufficiens adsit, communicandi

226 cum excommunicato. Proindeque nunc abrogati sunt textus in cap. nulli 8. cap. cum non 14. de Sent. excomm. cap. cum 3. §. excommunicatis de Privileg. & omnes alii textus, in Jure Communi extantes, ac communionem cum excommunicatis in Divinis officiis, administratione Sacramentorum, aut aliis functionibus interdicentis, cui quo non sunt publice denunciati, vel notorii Clerico-um percussores.

227 Et quamvis non pauci existant, ceteros quoque excommunicatos, notorie tales, vitandos esse, non obstant, quod denunciati non sint, propter Concilium Lateranense & Basiliense: attamen in Lib. I. tract. de Poesf. Ordinis. cap. 2. à n. 36. ostensum & probatum est, neque per Lateranense, neque per Basiliense Concilium quidpiam contra Constantiense cum effectu mutatum esse. In quam opinionem haud pridem aperte concessit laud. Petra num. 34. & seqq.

228 Id verò summopere notandum est, ipsis excommunicatis nullum per hoc favorem aut gratiam fuisse concessum; quemadmodum in eodem Concilio Constantiensi, nec non Lateranensi & Basiliensi per expressam clausulam est ordinatum. Unde nec hodie potest excommunicatus, necdum denunciatus, se ingerere communioni fidelium: ut pote cum propter delictum, ratione cuius est excommunicatus, non debeat reportare premium, & communionem cum fidelibus im-
229 petrare. Covarruv. cit. l. n. 11. Adeoque si Clericus, antequam absolutionem fue-

rit adeptus, sponte celebret, aut exerceat actum proprium Ordinis, non minus hodie sit irregularis, quam olim, secundum textus & dicta in cit. tractat. de Poesfat. Ordinis. cap. 6. à num. 606. P. Engel cit. l. n. 68. Aliud 230 est, si celebret, aut alium actum Ordinis exerceat ad instantiam fidelium: tunc enim per indirectum sentit gratiam, fidelibus indul- tam: quia ceteroquin fidelibus parum aut nihil conferret facultas, cum excommunicatis in Missa sacrificio vel aliis exercitiis sacris communicandi, nisi Clericus excommunicatus, citra periculum indignationis aut pœnæ Canonice, vicissim communicandi licentiam haberet.

An ergo (quæritas) fideles ab excommu-
231 nicato Sacerdote valent petere, ut Missam celebret, aut aliud Sacramentum administret?

Resp. id fidelibus absolute non licere, sed tantum in casu, quò deest copia alterius Sacerdotis, qui aequè faciliter & utiliter Sacramentum administrare valeat, veluti fecerunt & verior opinio, teste P. Engel d. num. 63. cum Suarez de Censur. disp. 11. sect. 4. n. 10. contra Sanchez de Matr. lib. 7. disp. 9. num. 7. tenet. Ratio est: quia sine indecentia, scandalo, & 232 contemptu censurarum vix eveniet, ut excommunicatus, & ab Ecclesie gremio separatus, absque omni necessitate, ad juslibet requisitionem. Sacramenta conferat: quod sanè intentioni Conciliorum Generalium nullatenus convenit.

Quid autem excommunicato Sacerdoti fa-
233 ciendum, si ad Sacramenta, fidelibus administranda, debite rogetur?

Resp. quòd possit & debeat fidelium rogationi deserre, sed prius contritionem elicere de peccato, & paratum se exhibere ad penam absolutionem Ecclesie, veluti tradit P. Engel d. n. 63. & 62. P. Khamm in phar-
234 mac. cap. 1. n. 16.

§. III.

De Suspensione.

234 **S**uspensio est pœna, quâ Clericus ab alicujus functionis aut juris Ecclesiastici usu & exercitio impeditur.

235 **D**ixi I. est pœna, quâ Clericus; ut denotarem, suspensionem esse censuram, quam personæ tantum Ecclesiasticæ, non etiam laicales incur- rant. Monacelli in formul. leg. pract. p. 3. in preclud. n. 89.

236 **D**ixi II. ab alicujus functionis vel juris Ecclesiastici. Ut indicarem I. suspensionem ab excommunicatione multum differre: cum ista privationem juris spiritualium, quatenus ea inter fideles sunt communia, inducat; illa privationem juris Ecclesiastici, quatenus ex officio vel beneficio provenit, operetur.

237 **U**t indicarem II. suspensionem esse triplicem: prima est à solo officio, quâ Minister Ecclesie removetur ab exercitio Jurisdictionis

vel Ordinis; altera est à solo beneficio, quâ Clericus, intactâ Ordinis & Jurisdictionis potestate, jure percipiendi fructus privatur; tertia ab officio simul & beneficio, quâ personæ Ecclesiasticæ admittitur exercitium potestatis Ordinis ac Jurisdictionis, & perceptio fructuum beneficalium. Cumque privationes istæ vel totales vel partiales esse possint: hinc suspensio communiter subdividitur in totalem, quâ aliquis ab omnibus actibus Ordinis aut Jurisdictionis, vel ab omnium fructuum perceptione excluditur; & partialem, quâ tantum unus vel alter Ordinis aut Jurisdictionis actus, aut certa fructuum quota prohibetur. Ut indicarem III. in sus-
238 pensionem à beneficio non includi suspensionem ab officio; uti reciprocè in suspensionem ab officio non comprehenditur suspensio à bene-

beneficio. Esto enim beneficium detur propter officium in prima illius collatione vel in-
240 substitutione cap. ult. de Rescript. in 6. quia tamen quàmplures causæ v. g. infirmitatis, absentia &c. supervenire possunt, ex quibus beneficiarius officio suo perfungi nequit, absque eo, quòd ipsi fructus beneficii subtrahantur cap. de cetero 7. de Clerico. non resident. cap. tuanos

241 4. de Clerico agror. vel debilis. profectò inter officium & beneficium tanta connexio non intercedit, ut in odiosa censurarum materia suspensus ab officio censetur etiam suspensus à beneficio per textum egregium in cap. inter-
242 10. in pr. de Purgat. Canon. ubi luculenter innuitur, suspensum ab officio non esse suspensum à beneficio, nisi specialiter & separatim per novam censuram à beneficio suspendatur. Panormitan. in cit. cap. n. 2. Gonzalez ibid. num. 2. Wiestner ad d. tit. n. 105. Mona-

242 celli d. l. n. 91. Si tamen absolute feratur suspensio, nec possit ex contextu Legis aut sententia colligi, qualis sit: communior sententia tradit, utramque suspensionem videri comprehendam. Zoëf. ad rit. de Sent. excomm. num. 114. König ibid. n. 33. Wiestner ibid. num. 107.

243 **D**ixi III. esse exercitio impeditur. Si enim

Clericus non tantum usu & exercitio Ordinis, Jurisdictionis, aut beneficii, sed etiam gradu & titulo spoliatur, non amplius est suspensus, quatenus hæc censura speciem constituit, sed degradatio vel depositio, seu pœna vindictiva. Ex quo ulterius deducitur, nec illam
244 suspensionem, quâ aliquis à beneficio vel Ordine perpetuo suspenditur, censuram esse: quoniam, ut supra in num. 93. memini, censura eousque tantum durat, quousque censuratus in contumacia perseverat.

Effectus itaque suspensionis est, quòd, si fiat
245 ab officio, actus Ordinis, contra suspensionem exercitos, reddat illicitos; & exercitium faciat irregularem, ut habetur in Lib. I. tract. de Pot. Ord. cap. 6. à n. 606. actus autem Jurisdictionis vel alterius officii tam illicitos quàm invalidos efficit cap. cum dilecta 8. de Consuetud. cap. cum bona 8. de Erate & qual. & Ord. presic. cap. un. Ne sede vac. in 6. quocunque in loco exerceantur. Monacelli d. l. num. 103.

Interim, quæ superior
246 num. 222. de excommunicatis non denunciatis sunt adnotata, proportionaliter de suspensis non denunciatis procedant: de his quippe Concil. Constantiens. non minus atque de illis mentionem facit.

§. IV.

De Interdicto.

247 **I**nterdicium est pœna, quâ Divinorum officiorum, certorum Sacramentorum, & sepultura Ecclesiasticæ participatio inhibetur. Colligitur ex cap. non est 11. de Sponsalib. cap. quod in te 11. de Penitent. & remissionib.

248 **D**ixi I. est pœna, quâ Divinorum officiorum. Et quidem, uti deducitur ex cap. sententia 16. de Sent. excomm. in 6. tempore interdicti omnia Divina officia, Sacrificia, collectæ, orationes publicæ, processiones, benedictiones cereorum, palmarum, vasorum sacrorum &c. censentur prohibita; præterquam unâ die in septimana, quâ Missam in silentio celebrare licet juxta cap. permittimus 57. d. 12
249 Pirhing ibid. num. 237. & seq.

Ar. si consideretur textus alius & correctorius prioris in cap. alma mater 24. d. 1. in 6. tempore interdicti (intellige localis generalis, ut explicat P. Engel ad cit. rit. n. 92.) in Ecclesiis & Monasteriis licet Divina officia, sicut prius, celebrare, dummodò celebrentur severe, sine pulsatione campanarum, januis clausis, ac excommu-
250 nicatis & interdictis laicis exclusis. Imò in festivitibus majoribus celebratio Divinorum etiam solenniter & publice conceditur, ipsique interdicti, qui culpabilem interdicto causam non dederunt, interesse permittuntur. Latè Covarruv. in cit. cap. alma mater p. 2. §. 5.

251 **D**ixi II. quorundam Sacramentorum; intellige quoad usum activum & passivum, collationem, & receptionem. In specie prohibetur administrari Sacramentum Ordinis, Ex-

tremaunctionis (saltem ubi non deest copia alterius Sacramenti) & Eucharistiæ, quæ tamen morientibus porrigitur d. cap. non est 11. de Penitent. & remiss. Reliqua Sacra-
252 menta interdictis haud denegantur, præterquam si personaliter interdicti sint cap. permittimus 57. de Sent. excommunicat. cap. quoniam 19. cap. alma mater 24. eod. in 6. Covarruv. ad cit. cap. p. 2. §. 3. P. König ad eund. rit. num. 50. P. Wiestner ibid. num. 132. & seqq. Monacelli ubi supra n. 120.

253 **D**ixi III. & sepultura Ecclesiasticæ participatio inhibetur. Hæc tamen pœna non omnibus interdictis communis, sed solis Laicis est ordinaria: siquidem personæ Ecclesiasticæ, nisi personaliter sint interdictæ, in cimiterio vel alio loco sacro, tamen si reperitur interdictus, sepeliri possunt d. cap. quod in te 11. Castropalao diff. 5. punct. 4. §. 1. n. 5.

254 **C**olliges: interdictum ab excommunicatione & suspensione differre: tum quia interdictum privat Ecclesie bonis & juribus, non quatenus inter fideles sunt communia, sed quatenus sunt bona & jura spiritualia, à fidelibus habenda: tum quia participationem hujusmodi rerum tantum in Divinis non autem in humanis consortiis & commerciis excludit. P. Pirhing ad rit. de Sentent. excomm. num. 215. P. Khamm de Censur. cap. 6. num. 300.

255 **D**ividitur interdictum in locale, quod afficit locum; & personale, quod afficit personas. Utrumque subdividitur in generale & particulare. Generale est, quò generaliter vel aff-

quod regnum, provincia, territorium; vel communis aliqua, Capitulum, civitas, senatus vincular. *Particulare* est, quod vel particularis persona, vel locus particularis innodatur. Latè P. Khamm *cit. l. n. 344.*

257 Interdictum generale, si locale sit, comprehendit omnia loca, ad locum, generaliter interdictum, moraliter pertinentia: ut aded, si civitas sit interdicta, suburbia & continentia edificia subintelligantur; sicut, interdicta Ecclesia, censetur etiam interdictum cœmeterium *cap. si civitas 17. de Sent. excommunicat.*

257 in 6. Num autem, interdicta diœcesis, videatur interdicta Ecclesia Cathedralis? Sub Judice lis est. Veriorem tamen reputo sententiam Castropalati *cit. disp. 5. punct. 2. §. 1. num. 3.* P. Westner *cit. l. n. 126.* P. Stephani Erhard *de Censur. disp. 4. q. 3. pag. 205.* dicentium contra Covarruv. *ubi supra §. 1. num. 4.*

258 quod sic. Ratio est: quia Ecclesia Cathedralis regulariter continetur sub nomine Ecclesie, Civitatis, aut Diœcesis; solumque excipitur materia beneficalis seu potius rescriptum ad beneficia *cap. quamvis 4. de Præbend. in 6.* Unde in casu interdictæ diœcesis tantò fortius intelligitur Ecclesia Cathedralis, quantum certius alioquin daretur occasio, interdictum impunè transgrediendi, & sacra in Cathedrali Ecclesia peragendi contra *cit. cap. si civitas 17. de Sent. excommunicat. in 6.*

259 Præterea interdictum generale locale eatenus stringit omnes personas, in loco illo existentes, ut, nisi speciali privilegio sint mu-

nite, à Divinis & officiis & ministeriis ibidem abstinere debeant *cap. auctoritate 4. cap. licet 11. de Privileg. in 6. Trident. sess. 25. de Regular. cap. 12.*

Interdictum generale personale infringit ad omnes personas, ad communitatem interdictam, seu membra, spectantes; sive innocentes, sive innocentes *cap. si sententia 16. de Sent. excommunicat. in 6.* Revidentur dicta in num. 116. & ea, quæ fufius proponit sape laud. P. Khamm *d. cap. 6. à n. 383.* Si autem tamen populus sit interdictus, non includitur Clerus; quemadmodum, si Clerus nofcatur interdictus, populus non comprehenditur *d. cap. si sententia.* Episcopi quoque 262 & Prælati majores, ne quidem, interdictò generatim Clerò, interdicti censentur, nisi speciatim exprimantur *cap. quia periculosum 4. de Sent. excommunicat. in 6.* Videantur Covarruv. *d. l. 4. n. 5.* Palao *cit. punct. 2. §. 2. à n. 3.* Interdictò personali particulari afficiuntur so-

263 læ personæ, nominatim interdictæ; item illæ, quæ interdictò generali, personali vel locali, causam dederunt *per cit. cap. si sententia 16. d. l. in 6. Castropalao cit. l. n. 12.* Quali- 264 tærcunque tamen interdicantur personaliter, nisi specialiter denuntiatur, post Concilium Constantiense cæteris paribus Sacramenta administrare, & Divina celebrare permittuntur, sicut excommunicati non denuntiati Palao *cit. l. puncto 4. §. 3. num. 10.* P. König *ad cit. tit. num. 51.* P. Westner *cit. l. num. 141.*

§. V.

De Reliquis Pœnis Ecclesiasticis.

265 **A**D Pœnas Ecclesiasticas reducuntur etiam sequentes. I. cessatio à Divinis, quæ Clerici in aliquo loco tenentur abstinere ab officiis Divinis; non quidem ob culpam, à se commissam, sed potius ob injuriam, Ecclesie vel honori Divino illatam, de qua textus est notabilis in *cap. quamvis 8. de Offic. Ord. in 6.* ubi latè Passerinus in suo commentar.

266 II. est irregularitas, quæ ponit obicem Ordinum susceptioni & executioni; quandoque tamen non rationem pœnæ, sed merè inhabilitatis habet; prout ex *Lib. I. tractatu de Pœn. Ord. cap. ult.* ubi ex professo de irregularitate tractavimus, patulum erit.

267 III. est depositio, quæ Clericus ab ordine vel beneficio in perpetuum removetur. De hac breviter disserui in *d. Lib. I. tract. de Mod. acquir. & amit. Prælat. cap. ult. sect. 2.*

268 IV. degradatio, quæ Clericus ob crimen atrocissimum beneficii, Ordine, & statu Clericali spoliatur. Est duplex. Verbalis & realis. Verbalis per sententiam promulgatur; Realis per executionem sententiæ in re & opere ipso 269 hunc in modum perficitur. Primò degradandus sacris vestibus, Ordini suscepto congruis, induitur. Deinde adducitur ad Episcopum, à quo in præsentia aliorum Epi-

scoporum, vel Abbatum, & Judicis Sæcularis, singula Ordinum insignia, incipiendò ab eo symbolo, quod in ultima ordinatione ultimò locò traditum erat, usque ad illud, quod cura prima tonsura acceperat, eidem auferuntur. Tum raditur caput, ut nullum accepti Clericatus vestigium appareat. Demum sic degradatus Judici Sæculari traditur, prævià tamen & efficaciter interposità intercessione, ut pœnam aliam, quàm capitalem, imponat. Sic quoad substantiam statuitur in *cap. novimus 27. de V. S. cap. degradatio 2. de Pœn. in 6. cap. quoniam 1. de Hæretic. eod. in 6.* ubi Passerio, in commentar. à n. 6.

V. pœnitentiæ; quarum aliquæ dicuntur 270 solennes; aliæ non-solennes. Solennes sunt, quæ solenniter in Ecclesia cum certis ritibus & cæremoniis fiunt: quemadmodum in primis Ecclesie sæculis publici peccatores ad initium quadragesimæ ad Ecclesiam venire, indeque à Ministris Ecclesie certa cum forma & modo expelli consueverunt juxta *cap. in capite 64. disp. 50.* Non-solennes sunt, quæ 271 sine certis cæremoniis & ritibus ob delictum aliquod publicum ab Ecclesia inducuntur; sicuti si jejuniū aut peregrinatio cuidam imponatur. Gonzalez *ad cap. manifesta 1. de Pœnitent.*

272 **P**œnitentiæ prioris generis per extensum sunt relatæ in *Canonib. Apostolor. hodie tamen, attestante P. Engelad *de Pœnitent. & remiss. num. 3.* Gonzalez *ad cap. accusasti 8. de Accusat. in not. num. 2.* ab usu re-*

273 cesserunt. Pœnitentiæ posterioris generis adhuc frequentantur, aut frequentari debent *d. cap. manifesta 1.* quoniam in Concilio Trident. *sess. 24. de ref. cap. 8.* ad mentem

Apostoli *1. ad Timoth. 5.* differetè mandatur, ut quando ab aliquo publicè & in conspectu multorum crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensus commotusque fuisse, non sit abstinendum; huic condigna pro modo culpe pœnitentia publica iungatur, ut, quos exempli suo ad malos mores provocavit, sua emendationis testimoniò ad rectam revocet vitam. Conferatur tamen Barbosa in *Collectan. ad cit. Concil. num. 2.*

§. VI.

De Indulgentiis seu Remissionibus.

274 **C**um pœnitentiis & pœnis in Libro 5. *De cretal. tit. 38.* conjunguntur remissiones seu indulgentiæ. Conjungo & ego, ac definitò indulgentias, quòd sint relaxatio pœnæ temporalis, pro peccatis actualibus debite, per solutionem, ex thesauro Ecclesie desumptam.

275 Dixi I. relaxatio pœnæ temporalis &c. Nam, licet per Sacramentum Pœnitentiæ deleatur culpa, & reatus æternæ pœnæ remittatur, remanet tamen adhuc reatus pœnæ temporalis, in purgatorio sustinendæ, nisi per opera bona, vel indulgentias in hoc sæculo expiatur.

276 Dixi II. per solutionem ex thesauro &c. Habet siquidem Ecclesia pretiosum & infinitum thesaurum, ex meritis Christi Domini, Beatissimæ Virginis, & reliquorum Sanctorum abundantissimè congregatum, eumque, dum indulgentias concedit, in usum & solatium fidelium dispensat. *Extravag. Unigenitus 2. de Pœnit. & remission. inter commun.* Dispensat autem hunc thesaurum per Summum Pontificem & Christi in terris Vicarium, cui per ampla solvendi & indulgendi potestas à DEO immediatè concessa fuit *d. Extravag. unigenitus.* Illustriss. Vincent. Petra *comment. 278 Apostol. to. 3. pag. 262. num. 16. & seqq.* Dispensat etiam per Episcopos in suis Diœcesibus *cap. quod autem 4. cap. cum ex eo 14. de Pœnitent. & remissionib.* Nec non per Archi Episcopos & Legatos in suis Provinciis *cap. nostro 279 15. ubi Gonzalez num. 6.* Verùm istorum potestas non est absoluta, sed restricta ad vivos, & ad Dedicatorem Ecclesie, aded ut in ipso Dedicatorem festo 100. dierum; in anniversario autem 40. dierum indulgentias impertiri valeant per citatos textus. Petra *d. l. pag. 263. n. 20. & pag. 265. n. 33.*

280 Est etiam restricta ad personam, ut, licet ex potestate Ordinis dimanet, attamen, cum Episcopali vel Archi-Episcopali sit dignitati connexa, nec Sede vacante transeat ad Capitulum. Petra *d. l. pag. 264. num. 28.* declarationem S. Congreg. adducens; nec Sede repleta Coadjutor communicetur. Idem *pag. 265. n. 31.* idem declarat. S. Congreg. 281 referens. Ad majus tempus si indulgentia fuerint extensæ, non valent *cap. ult. d. l. num. 6.* Id, quod P. Westner *cit. l. n. 157.* intelligit quoad tempus excedens, non quoad tempus concurrens: utpote cum *ex cap. nisi*

37. *de R. F. in 6.* utile per inutile viciari non debeat. Vid. Petra *d. pag. 263. num. 21.*

Dividuntur indulgentiæ I. in penarias & 282 pariales. Plenaria sunt, quibus tota pœnæ, in flammis piacularibus & exolvenda, remittitur. Pariales sunt, quibus pars duntaxat illius pœnæ relaxatur: aded ut, si indulgentiæ ad 40. dies concedantur, tantum de pœnæ temporali condonatur, quantum per pœnitentiam 40. dierum in hoc sæculo fuisset condonatum.

II. dividuntur in penarias & 283 sonales, quæ intuitu personarum dantur, & cum ipsis expirant; & reales vel locales, quæ respectu certæ rei, v. g. rosarii aut numismatis vel certi loci v. g. Capelle vel altaris tribuuntur. ac rem aut locum consequuntur. III. dividuntur in eas, quæ pro vivis, & quæ 284 pro defunctis impertuntur: inter quas hæc intercedit differentia, quòd Ecclesia indulgentias pro vivis, tanquam subditis, per modum Jurisdictionis; pro defunctis autem, cum non subditis, per modum suffragii largiatur. IV. dividuntur in perpetuas & temporales. 285 Illæ tandiu durant, quàm diu non revocantur; istæ restringuntur ad certum tempus, edque finito finiuntur. Porrò tem- 286 pore Jubilæi, quod olim ex constitutione Bonifacii in *Extravag. antiquorum 1.* singulari sæculis; postmodum ex ordinatione Clementis VI. in *Extravag. unigenitus 2.* annò quinquagesimò; hodie ex decreto Sixti IV. in *Extravag. quemadmodum 4. de Pœnitent. & remission. inter commun.* annò vigesimò quinto celebrari solet, suspenduntur omnes Indulgentiæ penariæ *d. Extravag. quemadmodum 4.* exceptis illis, quæ collatæ sunt in solatium fidelium defunctorum. P. Pirhing *ad citat. tit. num. 50.* P. Westner *ibid. num. 195.*

Exquires: utrùm ad concessionem indulgentiarum pro valore causâ rationabilis exigatur?

Resp affirmativè per textum in *d. Extravag. unigenitus 2. §. quem quidem &c.* Ratio est: quia S. Pontifex non est dominus, sed dispensator Ecclesiasticis thesauris: ideoque thesaurum istum non pro suo libitu, sed ex præsumpta voluntate Christi Domini dispensare potest. Atqui Christus Dominus non presumitur in dispensationem irrationabilium consentire. Ergo &c. S. Thomas, Navarrus, & Sotus apud & cum P. Westner *cit. n. 165.*